

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — 240 L | Negyed évre — 60 L
 Fél évre — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
 Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
 Felelős szerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
 Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.
 Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
 Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

A piskii ref. gyülekezet kettős jubiláris ünnepe.

Ezelőtt 40 esztendővel, 1888. július 22-én, a kevéssel azelőtt leányegyházzá szervezkedett kicsiny sereg, nagy örömmel iktatta hivatalába ifju lelkészét: Juhász Izidor ploesti lelkipásztort, akinek hivatalba lépésével az előbb csak leányegyház, anyaegyházzá avatott.

A 40 évi multnak csodaszép fejlődési távlatát, nem hagyhatta jelző-oszlop nélkül a piskii református gyülekezet. Az elmúlt, július 22-iki, vasárnapot hát örömmünneppé varázsolta, hogy a kettős jubileumon megemlékezzen a multak felemelő, sok dicsőséggel teljes küzdelmeiről s az emlékezet szeretetből rakott rőzselángjainál hajtsa meg az elismerésnek és a ragaszkodó szeretetnek zászlaját az előtt a munkás férfiu előtt is, kinek buzgóssága s lankadatlan hűsége volt a záloga s biztosítéka a kivételesen szép és megragadó fejlődésnek. Ennek a kedves jubileumnak is kettős volt hát az ünnepi arculata, mint egy drága veretű érem-plakettnek. Az egyik az ünneplő gyülekezet lelki képét tündököltette felénk 40 év távlatából, a másik meg a „jó pástor“-t domborította ki 40 évi munkásságnak pálma ágaival. Nem csoda hát, ha nemcsak a piskii reformátusok, de az odavaló egész magyarság, sőt a hivatalos képviselők is, olyan meghitté és impozánssá tették a hunyadmegyei magyar kálvinista kulturának ezt a kimagasló örömmünnepet.

Krónikás hűséggel számolunk be e pár sorban az ünnepek lefolyásáról. Megragadó varázsát, igazi báját a lefolyt jubileumnak, e rideg sorok aligha adhatják vissza, de sietünk kiemelni, hogy a piskii örömnapot, mind-

annyian, kik szerencsések voltunk benne gyönyörködni, életünk egyik legkedvesebb élményének és emlékének fogjuk mindenha vallani.

A színültig megtelt templomban már alig volt hely, mikor az egyházmegye palástos papságának képviselöje megjelent, kísérvé a világi képviselők tekintélyes karától. Kovács Lajos ref esperes buzgó imája után, Szabó Zoltán lupényi lelkész ejtette foglyul a lelkeket nagyszerű orgánumával elmondott, gyönyörű beszédével, aminek kicsengő alapakkordja szinte harsogta a kálvinista bizonyosságot: „Ébenháézer! Megsegített az Ur!“ Majd Juhász Izidor jubiláns lelkész lépett az Ur asztala elé, hogy a küzdelmes 40 esztendőnek történetét felolvassa. Ki kell emelnünk e helyen is, hogy ez a felolvasás több volt mint egy egyszerű esemény regisztrálás, mert Juhász Izidor történeti ismertetése: egy nagyon szép s eruditióval megirt egyháztörténeti monográfia. Lapunk más helyén folytatólagosan — kivonatokban — közöljük a felolvasott monográfiát, hogy vármegyénk minden jó magyar érzésű lelke pillanthasson bele az Istennek abba a csodálatos kegyelmi munkájába, amelyikben emberi szíveken — akaratokon és lelkesedésen át — láthatóvá teszi, hogy mint lesz a kicsiny mustármagból terebélyes fa! E felolvasás végeztével Juhász Izidor az aranykeretű rámba foglalt jubileumi emléklapot mutatta be a gyülekezetnek.

A jubiláns lelkipásztor köszönő, megáldó szavai után szem nem maradt könnyezetlen. Éreztük, hogy a meghatódottság örömkönyői tesznek bizonyosságot Isten valóságos jelenlétéről, ki megint megbiztatja az ő szerelmeseit: „Ne félj kicsiny sereg! Én nem hagylak el tégedet!“

És hogy ez így van, Ament mondott reá

mind az egész gyülekezet, mert a templomi istentisztelet végeztével felcsendült a hívek ajkain Luther diadalmas zsoltára: „Erős várunk nekünk az Isten!“

Az ünnepi istentisztelet után a templomban a piskii egyház presbiteriuma ünnepi gyűlésében mondotta ki jegyzőkönyvi megörökítést a nagy napnak.

Ezután folyt le a papi lakon a jubiláns egyházközség presbiteriuma és jubiláns lelkésze előtt a különböző tsstületek, intézmények küldöttségeinek tisztelgése. A piskii róm. kath. egyház nevében Hoboth J. főesperes beszélt, idézve n. b. e. Kenessey ref. püspök szavait. A járási és községi előjáróság s az orth. román egyház nevében, Popovicu főbíró és Nedelcu Joan községi bíró üdvözölték a jubilánsokat. A piskii Ref. Nőszövetség, élén Máriaassy Ella urhölgygel, üdvözölte a lelkészt. Gulácsi Albertné pedig a jubiláns lelkész nejét és családját köszöntötte. A Nőszövetség két gyönyörű csokrot nyújtott át az ünnepeleknek, egyet a lelkésznek, egyet a szeretett papnénak. A tisztelgések között a legmegindítóbb jelenet következett ezután, midőn az elnémitott Kún-kollegium előjáróságának nevében: Csűrös Pál kollegiumi igazgató megindultan ölelte keblére a kollegium egykori kitünő tanítványát, majd előjárósági tagját, ki könnyezve tett vallomást a maga és ott végzett gyermekei nevében is, a Kún-kollegium iránt érzett, soha el nem muló hála-járól.

Elhalkuló csendben, átrebbent az ünnepi díszit öltött szobában egy fényes Némő, fehér uszályban. Csak az arca volt bánatos és a homloka volt borus, redőkbe vonva!

Az elnémitott Kún-kollegium Génusza volt! És a dermesztő csendben, a kollegiumi

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

A koldus.

Irta: GAMMA.

Benézett az előszobával szomszédos műterembe, hogy vajjon nem hever-e piszkos köppeny, ecset a szőnyegen? Azután gondosan, szinte gyöngéd simogatással bepermetezte a hálószobáját az asszony kedvenc illatával — Chere d'amourral. Majd odaült az ablakhoz és kibámult a borongós őszi délutánba. Bent a kis alabaster óra türelmetlenül ketyeget s künt szitált az őszi eső.

A tárlaton ismerkedett meg az asszonykával, alig két hete és már háromszor volt nála. Még az ura nevét se tudta.

— Istenem, miért is oly ravaszak a nők, hogy mindig inkább elkésve, mint hamarabb jönnek a találkára — gondolta.

Kinzó gondolata támadt. Felugrott türelmetlenül és szinte aggódva vizsgálta arányos, hatalmas mellkasát, markáns impozáns dudoru homlokát, keskeny hasításu kifejezéstes ajkát. És megnyugodott.

— Jól tartod magadat, mester — vidámodott benne a gondolat. Még friss vagy, türelmetlen csikóvérű. Pedig már közel vagy az ötvenhez.

— Nem jönne el? Eh számárság, eljön.

Nem holmi szilajkodó vággyal, inkább az öregedő férfi beteges hiuságának csodoltságával, számolta a kis óra gunyolódó ütéseit.

— Negyed hat. Most már nem jön.

Ebben a pillanatban kiméletlenül rámondult az előszobai csengő. Gyűlölte a hangját. Mindig a mentőkocsikra emlékeztette, de most szétáradó örömkialtásként uszott benne szét a hang.

— Ez Ó!

Valóban az asszony volt. Otthonosan lerántotta kalapiját és pajzánul megrázta fejét, minl egy kis macska mosakodás után.

— Nagyon türelmetlen volt barátocskám?

— Egy kicsit, drága. De hol késett oly soká?

— Képzeld csak az uram elakart vinni vajami felolvasásra és meg kellett várnom amig elmege. Utánna rögtön én is elrohan-

tam ide, — Ő persze úgy tudja, hogy tülsem van a nőgyeletben.

Gyönyörködött benne a férfi. Mellette kis törékeny francia baba. Nem szerette, viszont több is volt számára, mint fulókaland. A szépségén kívül, inycsiklandozó volt számára az asszony multkori felsőhajtása.

— Jaj ha az uram tudná, megölné bennünket. Borzasztó vad, erős ember.

(„Fiatál, erős, rugonyos az ura — és én az ötven felé“ — gondolta ekkor.)

Gyönyörködött benne és hatalmas ölelésébe felkapva, mint egy gyermeket, bevitte a hálószobába...

...Kurta, rideg csengetés riasztott rájuk. Az asszony nem hallotta. Fellélegzett.

— Nyitva hagytam ugylátszik az ablakokat a műteremben, megyek becsukni őket.

— Jó drága, addig rágyujtok. Vett Dimítrímót az én kedvemért? Na ez igazán kedves.

A festő gyorsan magára kapta a pijamáját. Sietett. Félt, hogy megint, talán hosszabban és keményebben szólal meg a csengő.

véndiák hálája után . . . mindenki sirt . . . sirt, mert eszébe jutott a 350 éves, öreg scola brutális és aljas elnémitása!

A tisztelgéseket a ref. egyházmegye pap-ságának Botha Sándor bácsi-i lelkész által tolmácsoló üdvözlő szavai után, Ács Árpád presbiternek a volt tanítványok nevében és Gidáli Simonnak, a piskii izr. hitközség nevében mondott szavai fejezték be.

Tisztelgések után 150 terítékes bankett zárta be a gyönyörű jubiláris ünnepélyt. E helyen ki kell emelnünk még, hogy a bankett nagyon izlésesen volt nemcsak elrendezve, de a változatos menü is különös volt. Josan Sándor vendéglős igazán remekelt a bankettel.

Mondanunk sem kell, hogy szellemes, kedves intimításokkal bővelkedő toásztok hőmpölyögtek végig magyaros áradatban a fehér asztal melletti emelkedett hangulatban s különösen a Popoviciu főbíró ur magyaryelvű toásztja váltott ki nagy derűt a hallgatóságból. G. F.

Felelet „Gammá“-nak Mire, kire várnak a lányok? kérdésére.

Engedtessek meg nekem elmondanom, hogy tulajdonképen, mire és kire várunk mi lányok.

Bár örömmel veszem tudomásul a tény, hogy vannak komolyan, reálisan és a mai lányok helyzetével szemben, megértően gondolkozó férfiak, mégis azt kell mondanom, hogy könnyű dolog elsorolni papíron hibáinkat s erényeinket s tanácsot adni is mindig könnyebb volt, mint követni; úgy gondolom, hogy más a fő-fő oka a lányok bátortalanságának és felületességének. Legelőször is éppen a férfiakban a hiba. Mit ér minden képessége a mai lánynak az önállóságra és függetlensége, ha minden második, harmadik lépéssel éppen a léhán, könnyelműen gondolkozó férfiakba kell ütköznie. Ezer hátránya van a mi önállóságunknak. Tudják-e a ma nagyon kevesen létező komolyan, egészségesen gondolkozó férfiak azt, hogy minket kenyérkereső lányokat, a legtöbbet félre vezetni szeretnének, hogy önállóságukkal visszaélni igen sokan megpróbálják és hogy mi

Gondosan összehuzta a műterem bársonyfűggönyét is.

— Ki az?

— Sürgöny — hallotta a rekedt választ. Egy alacsony vézna fiatalemberre nyitotta az ajtót. Vastagüvegű csiptelője mögül egy ijedt kis cipőgombszem pislogott felé.

— Ön sürgönyt hoz? — szinte remegett a hangja a fojtott dühtől.

— Nem kérem, félre tetszett érteni, — én azt mondtam „sürgős“.

— Mit óhajt kérem? — Kérdezte türelmetlenül.

— Dr. Kiss Elemér, a francia nyelv rendes tanára.

— Örvendek.

— Mester bocsásson meg egy ideges boldnak, hogy megzavartam munkájában.

Idegesen simogatta a halántékát.

— A kapuja előtt mentem el — mikor egy valakit láttam besuhanni, akiben a feleségemet véltem felismerni.

— Egy kis tévedés tanár ur, ugyebár?

— Oh igen, most már belátom, hogy képzelődés. Dehogy is a feleségem. Hiszen annyira szeret engem. Utánna akartam rohanni de elszédültem az izgalomtól. Felvászorogtam az ajtóig ahol eltűnni láttam. Nem tu-

igen szívesen küzdünk, dolgozunk; ezalatt azonban minden dolgozó nő veszt női bájából, erotikus vonzerejéből, erősen fejlődnek ki benne a férfias vonások, de a nőiesek rovására. Nagyon helyes és feltétlenül szükséges is ma, hogy minden nő megtanuljon dolgozni, de ugyanekkor több megértést, méltánylást és éppen az önállóságnak megbecsülését, tiszteletben tartását várjuk a világtól. Elvitázhatatlan, hogy mibennünk is nagyon sok a hiba, mert a huszadik század minden lányának másnak kellene lennie, mint amilyen. Jönnek azonban férfiak, akik csak ritkán találják el a szívhez-lélekhez vezető utat. Azt várjuk mi lányok, hogy hódítsanak meg a férfiak komoly, becsületes munkával és törekvéssel a szépre, a jóra; a lelkünket nézzék először és ha nem becsülnék, ne közeledjenek hozzánk, tanítsanak meg arra, hogy egy igazi férfi nem tud, nem képes figyelemre méltatni, csak ha kiérdemeljük. Szórakozhatnak, de őrizkedjenek a szerelmi vallomásoktól akkor, amikor a szívük, lelkük közönbös, vagy csak felületesen van érintve, tanítsanak meg tisztelni önmagukat és akkor mi lányok is mások kell, hogy legyünk.

Ismerek egy kis axiómát, mely szerint a férfiak alakítanak a világot, a férfiakat pedig a nők.

Ha elfogadom ezt igazságnak, akkor mirajtunk, lányokon és asszonyokon mulnék a férfiak jósága, avagy rosszassága. Természetes, hogy minden egészségesen gondolkozó nőnek csakis a jóra szabad törekednie, de igen sokan nem tudják, hogy hogyan, miképpen befolyásolhatnak valakit a jóra. Tanulja meg tehát minden lány, hogy kötelessége jó anyának, jó feleségnek és jó munkatársnak lennie. Legyen minden nő őszinte és éljen hivatásának, ami mégis csak a család.

Mi azt várjuk a férfiaktól, hogy elsősorban ők legyenek bátrak, bizalmasak a nőben, mert harmónikus lelki közösség mellett lehet egy egész életen át boldognak lenni! Mi igenis, nem akarunk férjhez menni úgy, hogy rövidebb-hosszabb idő után illúzióink és lelkünk elpusztult harmóniáját sirassuk.

Minden lány tanulja meg azt a fontos etikai törvényt, hogy ne akarjon másnak látszani, mint ami; mindenki a legnagyobb hűséggel maga iránt tartozik elsősorban. Kell, hogy

dom, miért nem szóltam utánna. Beakartam zuzni az ajtót és megint elfogott a gyöngeség. Percekig ültem a lépcsőn. És már vissza akartam fordulni, mikor — én nem értem — megnyomtam a csengőt.

A festő nézte a kis tanár vergődését és a diadalmas him jóllakott leereszkedésével egyes szánalmat érzett.

— Tévedett, kedves tanár ur, nyugodjon meg. Egy kis tanulmány modell csupán — és nem az Ön szerelmes és minden gyanúsításon felül álló neje.

— Hát persze makogta zavartan Kiss ur, és szórakozottan, köszönés nélkül kilépett az ajtón. A lépcsőházban még felfrissülve, egész nekividámodva megcsóválta a fejét.

A festő elgondolkozva indult vissza. Elromolva érezte örömet. Hát ettől a szánalmas kis figurától orozta el az asszonyát.

— De sokáig maradt kedvesem — fogadta az asszony. Itt volt valaki talán?

A férfiben forrt az indulat. A férfi szolidaritást tüzelte még a megnyirbált siker keserű utóíze is. De mikor az asszony nekifezülő nyujtózkodására tapadt a tekintete, kicsiholódott belőle az Ősember, az önzés:

— Csak egy koldus volt Drága.

igazi ambíciói legyenek úgy a lánynak, mint a férfinak, hogy ne akarjon csálni sem testi sem lelki festékekkel, — hogy képes legyen család nélkül szép lenni.

Éljenek a férfiak egészséges életet, ne futkossanak hamis ideálok után és csak akkor kulcsolják kezüket a nővel egybe, ha érzik, ha biztosak, hogy lelküknek harmónikus kiegészítő részévé vált a másik lelke és minden körülmények között megtudják állani helyüket. Az ilyen férfiakért mi lányok mindenre képesek vagyunk, lelkesedünk értők, szeretjük és örömmel dolgozunk is értők, vagyunk így családot alapítani, ellenkező esetben inkább soh'sem megyünk férjhez! (Minden képmutatás nélkül.)

Tehát: higgyen, bízzék minden jóra való fiatalember a lányban s önmagában, mert voltak, vannak és lesznek jóra való kenyérkereső lányok.

Egy kenyérkereső lány.

A szerelmi házasság boldogság? (Ahol a cipő szorít...)

Köszönöm kedves Hanna a terjedelmes, de a tárgyától, nőies szubjektivitással, eltérő választ. Noha elkeseredetten, férfit ócsárló levele első felében, az én szerény eszméimet bővítve is higitja fel a guny pikáns mártásával, engedje meg előljárónak az alábbiakat, emez állításom igazolására.

Én voltam oly tapintatlan rámutatni hol „szorít a cipő:“ kenyeret keresni tanulni a bizonytalan jövőre gondolva. Hamis a beállítás kedves Hanna! Én nem kenyéririgységéből vagy gunyból írtam soraimat. V. ö: „Nem önzés beszél belőlem és nem a női munkaerő lebecsülése, hanem ha Önök az amugy is tulzsfolt, egyébként látszólag nőknek megfelelő, pályára özőnlenek, az amugy is csordultig telt pohárból lecsurog a felesleg. És mivel ebben a fölöslegben — főként nők válnak kereset nélkülivé, (ok az igazságtalan előítélet), e figyelmeztetésből ordít a jóakarát. Épen a nők bizalmatlanok a Nővel szemben.

Pro secundo — kedves Hanna: „kimondott“ férjipályák volt írva cikkemben (köszönet a szedő urnak e pontosságáért!) — így idézőjelben. Idézőjel pedig az én békebeli stilsztikai tudásom szerint jelent: idézetet, képes kifejezést, — avagy gunyos és tömör tagadását az illető fogalom helytállásának. Azaz: „kimondott“ jelenti, hogy nincs kimondott szellemi férjipálya.

Pro tertio — kedves Hanna, mindezt Ön figyelmen kívül hagyta, még azt is, hogy mindezt én és nem pedig Ön közölte le a lap hasábjain. Egyéni gondolata az első részben a kifakadása a nem komoly, tehát dilettáns „eszkimók“ ellen — és itt mintha letagadhatatlan kenyér irigység fickándozna. Nem? Pedig kár felindulni. A silány munkaerő legyen rajta három nadrág is, úgy is el lesz tiporva a tülekedésben.

Válaszának második részében, ahol a szerelmi házasságok eszményítésével foglalkozik, persze megint a férfiakat nemesítő törekvéssel, — mondom; mikor ideérek meghatódodom. (Ez nem guny!) Ritkaság mai világban, különösen kenyér keresőtől ilyen idealizmus. Esetleg ráadásul árnyékba hanyatló életnek egyetlen támasza is Ön. Képzeltben meleg barátsággal megszorítom dolgos kezeit.

Szóval nősüljünk szívünkre hallgatva, bizva a szerelem „omnia vincit amor“ költőies jellegében, mitsem hederítve a már állatias kenyérharcra.

A szerelmünk kevés kivétellel, bármily egyéni is a szerelem ezernyi megnyilatkozásának lényege a testiség. A háboru büne, avagy legyen a férfiak büne, de így van. Tombol az erotika ruházódásban, jazzband stb. mind egyenes folyományai az emberiség elcsigázott és egyeben, így erőszakosan felcsigázott voltának.

Szerelmi házasság anyagi előnyökkel, — avagy a feleség szükségbeni kenyérkereső képességével, egybekapcsolva — látszólag ideális formája a házasságnak. De csak látszólag. Mert a szerelem házassági alapnak olyan, mint a burgonya dudva. Amíg a növény virágzik, vagyis a szerelem a maga teljes voltában él — addig disz. De ugye: az ezernyi apró kiábrándító valamik, elhervasztják e virágot és átalakul az életet adó, szerényen meghuzódó krumpli gumónak, azaz az összeszokásnak, a barátságának, a megbecsülésnek érzésévé. A szerelmesek békében is csalódva néztek vissza ábrándjaikra, de a nyugodt napok szürke egyhangúsága, — fokozva ártatlan gyermekcsacsogással időt adatott aszerelm átalakulására. A kivezető ut a meg nem értettség kinjából a szabadság — a válás. Ez azonban béke időkben botrány számba ment, és inkább türtek az emberek.

A mi szerelmünk korunk korcsoszlította. A sok gond miatt lelkünk ellenálló képessége kisebb, szerelmünk a mézeshetek tisztavirága. A gazdasági, lelki, közvéleményi tényezők (válás ma nem szégyen, sőt hétköznapi) nem engedik megérlelni azt a bizonyos táperőt: az összeszokást. Statisztikailag bebizonyítható, hogy a válások legnagyobb része tipikus rajongó szerelmi házasságokból folytak: a szerelmesek betegesen érzékenyek, különösen ha az egyik, vagy mindkét fél valami áldozatot hozott a házasság létrejöttével. (Előnyösebb karrier, jobb parti stb.) És ezek az áldozatok alkalomadtán súlyosan idéztetnek.

Motto: Nem a szerelem a fontos egy házasságnál, hanem a rokonszenv a helyes kiindulás s az egymás boldogítani tudás. Szerelem nem azonos ez utóbbival.

Tehát rokonszenv és biztos kenyér; az általános főkritériumok szerintem.

Aki szerelmes és rendesen nem gondolkodik, az nem gondol arra, hogy még az önálló független embereknek is Damokles kardja lóg a fejük fölött — hát még hivatalnokként, alkalmazott sorban, avagy kezdőként megnősülni. Ez nemcsak botorság, de lelkiismeretlenség magunkkal rántani azt, akit szeretünk a bizonytalanba. Mert gondolni kell a leépítésekre, az eljövendő gyermekeinkre és a nyomor golgotás rémeire is. Ez nem kishitűség és gyávaság, ez megfontoltság és becsületesség!

Mindez nem idealizmus és ha ma nevető gunyosolyra is fintorítja ajkait, megtanulja idővel, hogy mindez szomorú valóság. Jobb egyszer elsíratni ábrándokat és kedves emlékeket, elmúlásra ítél szerelmek felzokogó dallamait — mint később százszor átkozni!

Ha az Isten nem egymásnak teremtett

Miért is adott szívünkbe szerelmet...

GAMMA.

HIREK.

— A Népszövetség nemzetközi akciót kezdeményez a kiviteli és behozatali tilalmak megszüntetéséért. Néhány nap mulva összeül a Népszövetség gazdasági bizottsága, hogy előkészítse a napokban kezdődő konferenciát a be- és kiviteli tilalmak leépítéséről. Az utolsó konferencia (1927. október 17-től november 8-ig.) óta jelentős

haladás észlelhető ezen a téren. Az egyes államok most már csupán közegészségügyi okokból élnek a ki- és beviteli tilalmak alkalmazásával. A még fennálló tilalmak megszüntetésére a tavalyi konferencia átmeneti időt engedélyezett az egyes államok számára. A téli hónapokban a Népszövetség gazdasági bizottsága ankétet rendezett az egyes államokkal a ki- és beviteli tilalmak ügyében és a beérkezett válaszokból kitűnik, hogy az ősz óta egy csomó állam újabb cikkekre léptette életbe a ki- vagy beviteli tilalmat. A kezdődő újabb nemzetközi konferencián a Népszövetség gazdasági bizottsága konkrét javaslatokat fog előterjeszteni a be- és kiviteli tilalmak megszüntetésére és pedig olyan precíz szövegezésben, amely megnehezíti azt, hogy az államok a nyílt elzárkózás megszüntetése után, a burkolt elzárkózás politikájára térjenek át és olyan magas vámtételeket léptessenek életbe egyes árucikkekre, amelyek egyenlők a ki- és beviteli tilalommal.

— **Tűz Tordoson.** Keddre viradó éjfélen Tordos lakóit nagy riadalom és harangongatás verte fel álmából. A hegyi utcában kigyuladt 3 csűr, a Nistor N., Serban Iuon és M. Natel telkein levő gazdasági udvaron. A leégett csűrök szénával és csépletlen buzával voltak tele. A tűz okát még nem sikerült megállapítani. A kár igen jelentékeny.

— **Rendkívüli halálesetek Kudzsiron.** Az elmúlt héten Muresán János, 19 éves vasgyári munkás, szerelmi bánatában egy vadász fegyverrel föbe lötte magát. A róm. kath. egyház megtagadta az öngyilkostól a végtisztességet. Ugyancsak a napokban történt, hogy Gáborfy Árpád fegyvergyári szerelő lakatos, fürdés közben, a községi malom zugójánál, a vízbe fuladt. Nagy részéttel temették el a szerencsétlenül járt csiki székely fiut.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban megemlékeztünk a dédácsi népiünnepélyről, tévesen irtuk ki a löverseny győztesének nevét. Sietünk helyreigazítani. Tehát az első Zudor Endre lett saját lovával és 1000 leu jutalomban részesült.

— **„Öltözzék fel”,** — ezt mondta Majláth püspök alcsiki bérmautján az egyik községben, amikor a szentmise alatt egy nő rövid szoknyában és ujjatlan ruhában akart a szent áldáshoz járulni. De nem elégedett meg ezzel a figyelmeztetéssel a püspök, hanem mise után a szószékről is felhívta a hívek figyelmét a mai divat szemérmellen túlzásainak káros hatására. „Nem szeretek az én drága jó hűveimnek kellemetlent mondani, — szólott a püspök — de azt nem hallgathatom el, amit itt — a városoktól aránylag távolos községben is — igaz, hogy csak legkritikább esetben, tapasztaltam. Nehogy az én hallgatásomból az én papjaim beleegyezést olvassanak ki a mai divat erkölcsstelensége iránt, XI. Pius pápa parancsát követem, amikor a szentségeket megtagadom olyanoktól, akik a szemérmellen divatnak hódolnak s megparancsolom papjaimnak is hogy még a tempiomtól is tartsák távol a botrányt okozókat.

— **A szászvárosi állami anyakönyvi hivatal házassághirdető táblájáról.** Völegény: Samoila János 48 éves elvált gör. kel. vallású birtokos szászvárosi lakos, kinek szülei Miklós és Craciun Éva; menyasszony: Pinter Anna 28 éves hajadon gör. kel. vallású szászvárosi lakos, kinek szülei János és Groza Anna.

— **Gabonarakar a helyőrség részére.** A város a helybeli katona élelmezési raktár kivánságára ugyanazon a telken, — volt Amacher Vilmos féle ház — ganonarakarát építet százhatvanötezer leu költséggel. Az építést Dan Lukács ácsmester vállalta.

— **A városi belvizek levezetése.** Évtizedek óta vajudó kérdést óhajtana megoldani a városi tanács, mikor újra felveszi a belvizek levezetése ügyének fonálát. Augusztus 2-án a kulturmérnökség egy mérnöke fog kiszállani ez ügyben. Kívánatos volna ez alkalommal letörölni az évtizedek óta gyülemlő port a kishegy csapadékvizeinek levezetésére készült és az akkori képviselőtestület szűkmarku takarékosága miatt, még mindig végrehajtást váró terveiről is.

— **Olcsó új liszt! A Birtler-féle „Nagykomlósi Hengermalom” itteni lerakatába megérkezett az olcsó szállítmány. Új liszt mélyen leszállított árakkal.**

— **A városnak sebeshelyen termelt és raktározott bük-tűzifájának öle még e hónapban 520 leu árban de ezután 550 leu lesz az ára.**

A piskii református egyház

40 éves történetéből.

I.

Lapunk más helyén foglalkozunk a piskii reformátusok kettős jubiláris ünnepségével s mint jeleztük: az ünnepi istentiszteletet a Juhász Izidor piskii lelkész tb. esperes által készített és felolvasott történeti ismertetés zárta be. Ebből a minden részletre pontosan kiterjedő, nagyon értékes egyháztörténelmi monográfiából közöljük az alábbi érdekesebb részleteket, azzal a megjegyzéssel, hogy a magyar kultúra e nagyszerű térhódításának minden hunyadmegyei magyar lelket érdeklő dokumentumát — igazán kívánatos és üdvös volna, ha a piskii ref. egyház teljes egészében, könyv alakban is, kinyomtatná.

Piskitelep Sárfalva és Piski falvak határán 1868-ban, tehát ezelőtt 60 évvel keletkezett, amidőn az „Első Erdélyi Vasutársaság” itt egy gyárteleppel összekötött nagy vasuti gócpontot létesített. A telep keletkezése után mintegy 10 évre az egyházi szervezkedések is megindultak. 1879-ben az itt lévő reformátusok leányegyházra tömörültek. Első lelki gondozója a hiveknek: Szóts Sándor dévái lelkész volt. A megalakulás után, mint filia, a bácsi-i anyaegyházhoz csatoltatott. Templom helyiségül kezdettől fogva a vasuti elemi iskola egyik tanterme szolgált s a kántori teendőket Szathmáry Elek tanító végezte. — Azonban az évről-évre mindinkább fejlődő teleppel párhuzamban, ennek lakossága s az egyes gyülekezetek népessége is folyton szaporodott, úgy annyira, hogy a keletkezése éveiben alig 100—150 lelket számláló kised leányegyházunk, alig néhány év múlva, már közel 400 lelket számlált s a tanköteles gyermekek száma 40-ről 80-ra emelkedett, akiknek vallásos oktatására az eddigi heti két óra elégtelennek bizonyult. A szülők látva a válásoktatás ilyen hiányos voltát s érezve a hitélet nagyobb fokú fellendülésének szükségességét, az akkori lelkes és fáradhatatlan főgondnoknak, Dr. Nagy Gusztáv telep orvosnak bevonásával, minden lehető elkövetek, hogy ezen állapotokon segítsenek s a beszolgáló lelkész helyett, állandó lelkészt nyerjenek.

Éppen ez időtájt, — 1887—88 években volt az egész erdélyi egyházkerületben napirendre kitűzve a körlelkésziségek szervezése s éppen itt Hunyadmegyében is a petroszéyi leány egeház rendezése elődázatlan szükségnek bizonyulván, a kerület tetterős, hatalmas kormányzó és szervező tehetséggel megáldott nagynevű püspöke, b. e. Szász Domokos Petroszéyi, Piski és Kisbarcsa részére, Petroszéyi székhellyel, egy körlelkészi állás szer-

vezését tervezte. A piskii reformátusok éber figyelemmel kísérve az egyházi mozgalmakat s ideje korán értesülve a püspök tervéről is, a főgondnok vezetésével egynehányan nagy hirtelen Kolozsvárt termettek s a püspök elé járulva a tervbevett körlelkézés székelyének Piskire tételét kérték. A püspök látva a hívek éberségét és buzgó igyekezetét, készséggel engedett a küldöttség kérésének s így a körlelkézés székelye az eredeti tervtől eltérőleg Piski lőn. A hivatalos lapban csakhamar megjelent a pályázat is, melynek lejártaival az Igazgató Tanács — püspöki ajánlatra — 11 pályázó közül: Juhász Izidor, ploesti lelkészt nevezte ki piskii körlelkésznek, aki 1888. június 30-án, az egyházközségbe beköltözve, a következő június 22-én, Bartha Lajos esperes beiktatása mellett, a környék összes lelkészeinek, a megye vezetőségének és számos előkelőségének jelenlétében, megtartá ünnepélyes beköszöntőjét, amellyel kapcsolatban az eddigi leány egyház is anya-egyházzá avatott fel. Templomi helyiségül ez ünnepélyes alkalomra a kocsi javító műhely középső része szolgált.

Papi lakásul a Hunyadi utcában levő, ma Mrosek Rezső és Kiss János tulajdonát képező, 935 □-öl területű házas telket vette meg az egyház 3600 frtért azzal a gondolat-tal, hogy abból a felépítendő templom számára szakított ki megfelelő területet. A rendes lelkési állás betöltése után, a híveknek a legforróbb vágyuk most már az lőn, hogy az Ur hajlékát felépítve lássák, annyival is inkább, mivel a róm. kath.-ok számára gazdag püspökük még 1886 ban épített volt egy elég szép templomot és terjedelmes papi lakást. A ref. hívek ilyen gazdag és bőkezű adományra nem számíthattak, önerejükön pedig, a legjobb akarat mellett sem lettek volna képesek e forró óhajukat megvalósítani, mert csaknem kivétel nélkül mindannyian fizetésükből, illetve napi keresményükből tartották fenn magukat és terhes családjukat s így vajmi kevés áldozatot hozhattak még oly szent célra is, minő egy templom felépítése.

Mint mindig, mikor a legnagyobb a szükség, akkor jön az égből segítség, most is felhangzott a biztató szó: „Ne félj kicsiny sereg! Megsegít az Isten!” S a kegyelem Istene nem is engedte megszegyenülni a benne bizók reményességét, mert apostoli buzgalmu szolgájának, szeretett Főpásztorának személyében, elküldé az Ur a piskii gyülekezethez is hathatós segítségét. Szász Domokos ugyanis ismerve a piskii gyülekezet erőtlenségét és méltányolva annak buzgó igyekezetét, midőn 1888. december elején a petrosényi templom felszentelése végett, megyénkbe jött, kiszállott a piskii egyházközségbe is és akkor személyesen meggyőződén arról, hogy milyen imminens szükség van e helyen egy ref. templomra, kinyilvánította a presbiteri gyűlésen, hogy Piskin egy kisebbszerű templom építését nem helyesli, mert — tekintettel a telep fejlődésére — egy nagyobb és külsőleg is impozáns templomot, sőt más papi lakást is kell építeni. Ennélfogva az Ig. Tanács utólagos jóváhagyásának reményében, a kerület építkezési alapjából, ott nyomban egy igen jelentékeny összeget: 10.000 frt. kedvezményes kölcsönt, helyezett biztos kilátásba s egyben felhatalmazta az előljáróságot, hogy az önkéntes adományokból eddig befolyt 1200 frt. templomépitési alapot, építkezési anyagok beszerzésére fordítsa, megválasztván ugyanekkor az építendő bizottság is dr. Nagy Gusztáv főgondnok, Juhász I. lelkész, Lichtensteiger Albert gondnok, Bán János és Tölgyes Mózes presbiterek szemé-

lyében. A templom és új papi lakás építésére szükséges területre nézve is most történt meg a végleges megállapodás, mert a templom és paplak céljára gr. Kún Irma és férje Fáy Béla, dédáci nagybirtokosok, egy 800 □-öl területű földet ajándékoztak az egyháznak birtokuk azon részén, mely a telepet érintette. A püspök előrelátó nagy bölcsessége az ellenvéleményen levőket meggyőzte arról, hogy a Hunyadi-utcában nem alkalmas a hely templom építésre és hogy a telep fejlődése csak Dédács felé terjedhet, ezért a gyűlés egyhangulag kimondotta, hogy a templomot és az új papi lakást a gr. Kún László örökösei által adományozott területen építi fel, a másik telket pedig értékesíteni fogja.

Ezek után az építendő bizottság is megkezdte működését, amennyiben az építkezéshez szükséges kő- és téglanyagot még e hó folyamán fuvaroztatni kezdte.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

B. V. M. Makó. Tárcacikkét közölni fogjuk, ha lehet, a jövő számunkban.

„Egy kenyérkereső leány.“ Cikkét közöljük. A diskreció minket morálisan és törvényesen kötelez.

Id. Sz. K. Sepsiszentgyörgy. Kérünk tintával írott kéziratot, mert ezek a ceruzasorok kiolvashatatlanok.

Eladók a Str. Bratianu 29. és 31. szám alatti házak. Értekezni lehet Orbán Lajos tanárnál. 138 5—

Bérbeadó a ref. Kún-kollegium konviktusi terme, a volt mozi terem. — Kún-kolleg. gazd. hivatala. 8 4—

FIGYELEM!

Új autó-taxi!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy egy új és kényelmes Fiat-autót hoztam forgalomba, mellyel bármely hosszabb vagy rövidebb utra **nagyon olcsó árért** állok a t. közönség rendelkezésére.

Szíves pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel

11 3—3 **Dörner Richard.**

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!

Eladó egy féderes hintó, szekér (féderes), két jámbor, 8 éves ló, parádés hámok. Ára 45.000 leu. Dr. Tincu Aurél orvosnál Cugir, jud. Hunedoara. 12 1—3

Nagyobb mennyiségű zsákok, jó minőségű, egyszer használt, jütányos árban eladók Breckner Mihály szappan- és gyertyagyárában Szászvárosban. 137 5—6

Vonatok érkezése és indulása.

Tövis felől érkezik:	Piski felé indul:
243 sz. Személyvonat 129	133 órákor
239 " " " 812	816 "
241 " " " 1751	1754 "
21 " Gyors " 945	946 "
5 " Express " 209	210 "

Piski felől érkezik:	Tövis felé indul:
244 sz. Személyvonat 348	350 órákor
240 " " " 1102	1106 "
242 " " " 1937	1940 "
6 " Express " 439	440 "
22 " Gyors " 2108	2110 "

Munkásvonatok.

Piski felől érkezik:	Alkenyérig indul:
Munkásvonat 501	502 órákor
" 1720	1721 "

Alkenyérrel érkezik:	Piskiig indul:
Munkásvonat 610	611 órákor
" 1901	1902 "

Autóbuszok 25 perccel vonatérkezés előtt indulnak az összes vonatokhoz, a munkásvonatok kivételével.

Ne üljön fel hangzatos reklámoknak! mert a legizlésebb kivitelű nagytasokat

Zweier Róbert fényképésznél rendelheti.

Fekete, Sepia, Aquarell, Pastell, Olaj- és Gravour kivitelben.

Olcsó árak!

Garantált munka!

13 1—5 Fizetési kedvezmény!

Cenzurat de: V. Ivășcoiu, secretar de plasă.